

18.04.2018

Työryhmän kokous 12.4.2018

Aika 12.4.2018, klo 9.00-15.00

Paikka Sisäministeriö, Kirkkokatu 12, nh Aleksanteri

Jäsenet

Nimi	Läsnä	Poissa
Neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi (puheenjohtaja)	x	
Ylitarkastaja Björn Johansson	x	
Johtava asiantuntija Sanna-Mari Karjalainen	x	
Ylitarkastaja Karoliina Meurman	x	
Pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki	x	
Yli-insinööri Jaana Rajakko	x	
Ylitarkastaja Anni Pöyry (sihteeri)	x	

1 Kokouksen avaus ja paikallaolijoiden esittäytyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Koska työryhmään 6.4.2018 nimetty uusi jäsen, pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki, osallistui työryhmän kokoukseen ensimmäistä kertaa, käytiin esittelykierrös.

2 Markkinavalvontasäännökset, vertailu markkinavalvontalakiin

2.1 Keinopykälät

Keskusteltiin lain pelastustoimen laitteista (10/2007, jäljempänä laitelaki) markkinavalvontasäännösten osalta seuraavista muutostarpeista:

Laitelain 5 § (Pelastustoimen laitteiden yleiset vaatimukset) tulee tarkistaa muun muassa siltä osin, että siinä huomioidaan se, että tuotteen turvallisuutta arvioidaan yksittäisen käyttäjän hengen, terveyden ja omaisuuden turvallisuuden kannalta. (Ks. KHO 2018:20, sähköturvallisuuslain (1135/2016) 6 §:n 1 momentin 1 kohta, jonka mukaan sähkölaitteet ja -laitteistot on suunniteltava, rakennettava, valmistettava ja korjattava niin sekä niitä on huollettava ja käytettävä käyttötarkoituksensa mukaisesti niin, että niistä ei aiheudu kenenkään hengelle, terveydelle tai omaisuudelle vaaraa).

Laitelain 16 §:n (Viranomaisen rekisterit) muutostarve on arvioitavana Tukesin tietosuojavastaavalla. Tukesin edustajat toimittavat arvion työryhmän seuraavaan kokoukseen.

Laitelain 18 § (Kiellot ja pakkokeinot) tulee tarkistaa siltä osin, että valvontaviranomainen voi ryhtyä toimenpiteisiin myös silloin, kun vaatimustenmukainen laite aiheuttaa lainkohdassa tarkoitetun riskin. Käytännössä pykälän 1 momentin tekstiä "Jos 4 §:n 1 kohdassa tarkoitettu pelastustoimen laite ei täytä sille tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia *ja tästä aiheutuu* ilmeinen turvallisuusriski, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi..." voitaisiin muuttaa niin, että *ja tästä aiheutuu* -ilmaisu korvattaisiin *tai tuote aiheuttaa* -ilmaisuilla. (vrt. markkinavalvontalaki 16 ja 17 §:t)

18.04.2018

Lainkohdan osalta tulee arvioida myös onko 1 momentissa tarpeellista edellyttää "ilmeistä turvallisuusriskiä" (vrt. markkinavalvontalain 17 §; "aiheuttaa riskin").

Laitelain 18 §:n voitaisiin mahdollisesti lisätä uusi väliaikaista kieltoa koskeva 2 momentti, jonka mukaan Tukes voi määrätä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun kiellon väliaikaisena asian selvittämisen ajaksi, jos on ilmeistä, että laite voi olla sille tässä laissa tai sen nojalla säädettyjen vaatimusten vastainen taikka laite saattaa aiheuttaa (ilmeisen) turvallisuusriskin. Väliaikainen kiello on voimassa, kunnes Tukes antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Tukesin on ratkaistava asia kiireellisesti. (vrt. markkinavalvontalain 21 §).

Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin palautusmenettelyä koskeva säännös eli lisättäisiin Tukesille mahdollisuus velvoittaa laitteen valmistajan, maahantuoja, myyjän tai muun 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun luovuttajan ottamaan markkinoilta ja loppukäyttäjiltä takaisin pelastustoimen laite, joka ei täytä sille säädettyjä vaatimuksia ja tästä aiheutuu ilmeinen turvallisuusriski. (vrt. markkinavalvontalain 19.1 §)

Keskusteltiin tulisiko lainkohtaan lisätä kaupanpurkamista koskevat säännökset (vrt. markkinavalvontalain 19.1 §). Kuluttajansuojalainsäädäntö kattanee asian riittävällä tavalla. Myöskään kuluttajatuotteiden kaupan sopimusehtoihin ei tarvinne ottaa laissa kantaa.

Keskusteltiin uuden tuotteiden hävittämistä koskevan määräyksen tarpeellisuudesta joko uutena pykälänä tai uutena momenttina 18 §:ään. Määräys mahdollistaisi muun muassa vaatimustenvastaisen tuotteiden jälleenmyynnin estämisen. Käytännössä Tukes ei juurikaan määrää tuotteita hävitettäväksi muillakaan sektoreilla. (vrt. markkinavalvontalain 25 §)

Keskusteltiin mahdollisuudesta lisätä laitelakiin markkinavalvontalain 20 §:ää (Kieltoa ja määräyksiä täydentävät määräykset) vastaava pykälä.

Laitelain 19 §:n (Valvontaviranomaisen toimivaltuudet) 3 momentti tulee selvittää toimenpiteiden vaihteellisuuden osalta vastaamaan käytäntöä. Tällä tarkoitetaan sitä, että Tukes ei suoraan kiellä laitteen valmistusta, pitämistä kaupan, myyntiä ja muuta luovuttamista, vaan kehottaa ensin korjaamaan puutteet. (vrt. markkinavalvontalain 17 §).

Laitelain 19.4 § osalta keskusteltiin siitä, että pykälää on tarkoituksenmukaista muuttaa siten, että laitteen hankinnasta, testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kulut olisivat suoraan ulosottokelpoisia ja niiden perimisestä säädettäisiin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Kyseisen lain mukaan julkisoikeudellinen saatava on suoraan ulosottokelpoinen, jos lailla niin säädetään. Voimassa olevassa laitelaissa ei ole näin säädetty. Lainkohdan loppuun voisi lisätä lauseen "Hankintahinta ja kulut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).".

21.4.2018 tulee voimaan uusi henkilönsuojainlaki (laki kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista 218/2018), johon työryhmän jäsenten on hyvä tutustua.

2.2 Muutoksenhaku

Muutoksenhaun osalta keskusteltiin siitä, että sen osalta tulee huomioida hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (29/2018).

Keskusteltiin siitä, että laitelain 21 §:n osalta on arvioitava, tuleeko valituslupamenettelyn koskea kaikkia lain tarkoittamia päätöksiä. Esim. markkinavalvontalaissa valituslupamenettely on otettu käyttöön lain soveltamisalaan kuuluvien lakien mukaisissa valvontapäätöksissä (markkinavalvontalain 29 §). Vastaavasti esim. sähköturvallisuuslaissa ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarvointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan oikaisuvaatimuksesta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen (sähköturvallisuuslain 119 §). Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

18.04.2018

Vastaavalla tavalla muutoksenhausta on säädetty myös esim. painelaitelain (1144/2016) 105 ja 106 §:ssä.

Laitelakiin ei liity sellaisia erityispiirteitä, että muutoksenhakusäännöksissä olisi perusteita poiketa viimeaikaisesta sääntelylinjasta, joka koskee muutoksenhakua teknistä turvallisuutta koskeviin päätöksiin. Valituslupamenettelyn ulottaminen kaikkiin laissa tarkoitettuihin päätöksiin vastaisi myös hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (29/2018). Uudella lailla kumottaisiin voimassa oleva hallintolainkäyttölaki. Merkittävä muutos voimassa olevaan sääntelyyn olisi, että haettaessa muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta edellytettäisiin lähtökohtaisesti valituslupaa.

Laitelain 21 §:n osalta tulee lisäksi arvioida onko 1 momentissa tarve mainita erikseen todistukset ("Arviointilaitoksen päätökseen *vaatimuksenmukaisuustodistuksesta* ja tarkastuslaitoksen päätökseen *tarkastustodistuksesta*").

Laitelain 23 §:n mukaan uhkasakosta on voimassa, mitä uhkasakkolaissa säädetään. Keskusteltiin siitä, tuleeko muutoksenhakua koskevaan lainkohtaan selvyiden vuoksi tehdä maininta siitä, että myös uhkasakkoa koskevaan muutoksenhakuun sovelletaan uhkasakkolakia.

3 Tukesin markkinavalvonta

Tukesin edustajat kertoivat seuraavia alustavia tilastotietoja Tukesin markkinavalvonnasta. Tiedot on haettu MAREKista (Tukesin markkinavalvontarekisteri) vuodesta 2009 lähtien.

Palovaroittimien markkinavalvonta

- yhteensä 116 tapausta
- testausprojektit v. 2010-2017: testattu yhteensä 47 mallia, joista 41 täyttänyt vaatimukset ja 6 poistettu markkinoilta/myyntikielto/palautusmenettely
- 19 kpl asiakirjavalvontoja (projekteja)
- 50 reaktiivista valvontatapausta (ilmoitukset ym.)

Häkävaroittimien markkinavalvonta

- yhteensä 31 tapausta
- testausprojektit: 23 mallia, joista 7 täyttänyt vaatimukset ja 16 osalta valvontatoimenpiteitä
- 8 reaktiivista valvontatapausta

Käsisammuttimien markkinavalvonta

- yhteensä 65 tapausta
- testausprojektit: 44 testattua käsisammutinmallia, joissa kuuden osalta valvontatoimenpiteitä (markkinoilta poisto, toimituskielto, myyntikielto ym.)
- 21 reaktiivista valvontatapausta

Keskusteltiin yleisesti siitä, että tarvitaan enemmän tilastotietoja. Ongelmallisia asioita nousee ilmi myös tuomioistuinten pelastusala koskevista oikeustapauksista sekä Tukeisiin tulleista yhteydenotoista.

4 Pelastustoimen tuotteet ja liikkeet

Jatkettiin edellisessä kokouksessa keskusteltua käsisammuttimien ja paloilmittimien osalta.

Yli-insinööri Jaana Rajakko oli SFS:n standardisointityöryhmän (palontorjunta) kokouksessa 6.3.2018 kertomassa laitelakityöryhmän valmistelutyöstä. Kokouksessa nousi vahvasti esiin käsisammutinliikkeiden toive aiempaa tarkempaan sääntelyyn. Keskusteltiin yleisesti siitä, että nykyinen sääntely on jo varsin yksityiskohtaista ja yritystoimintaa rajoittavaa.

Käsisammuttimien kohdalla ongelmaksi on koettu, että kuluttajille uuden hankkiminen on usein edullisempaa/helpompaa kuin vanhan huoltaminen.

18.04.2018

Paloilmoittimien osalta keskusteltiin siitä, että laitelain soveltamisala tulee selvittää, niin että se on yhdenmukainen ympäristöministeriön sääntelyn kanssa. Tällä hetkellä laitelaki kattaa ainoastaan hätäkeskukseen kytketyt paloilmoittimet ja rakennusten paloturvallisuusasetuksen tarkoittamat paloilmoittimet eivät kuulu laitelain 7-10 §:ien soveltamisalaan.

Paloilmoittimia koskevan asetuksen osalta tulee arvioida tarve nostaa siihen paloilmoitinlaitteiston toiminnalliset vaatimukset.

Keskusteltiin laitelain 8 § ja 9 §:ien osalta siitä, että halutaanko asennusliikkeille säätää tarkempia vaatimuksia. ST-Ohjeessa (Sähkötieto ry:n julkaisema ohje paloilmoittimen suunnittelusta, asennuksesta ja ylläpidosta) on laitelakiin nähden osin poikkeavia vaatimuksia paloilmoittimien asennusliikkeille. (vrt. sähköturvallisuuslaki)

Laitelain 9 §:n 2 momentin osalta keskusteltiin siitä, onko tarpeen edellyttää vastuuhenkilön olevan liikkeen *päätoimisessa palveluksessa*, vai riittäisikö liikkeen *palveluksessa* toimiminen. Keskusteltiin myös vastuuhenkilön pätevyystodistuksen määräaikaisuuden tarpeesta sekä tutkintoja koskevan sääntelyn tarkistustarpeesta. (vrt. sähköturvallisuuslaki)

Pitää rajata, mikä on kiinteistölle kuuluvaa paloilmoittimien hoitoa ja mikä asennusliikkeen tekemää huoltoa.

Keskusteltiin siitä, tulisiko tarkastuslaitosten tarkastusten sisällöstä säätää aiempaa tarkemmin.

5 Muut asiat

Sovittiin, että työryhmän seuraavat kokoontumiset ovat tiistaina 8.5.2018 klo 9-12, perjantaina 1.6.2018 klo 9-12 ja tiistaina 19.6.2018 klo 9-12.

6 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Puheenjohtaja

Kirsi Rajaniemi

Sihteeri

Anni Pöyry

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 18.04.2018 klo 12:38. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Työryhmän jäsenet